

at forlade sin Menighed, det være sig til Mønstring eller for at kæmpe i Krigen, naar hans Menighed ikke er enig med ham heri, vilde stride mod det danske Folks Fjælelse. Forsaavidt der er blevet henviist til, hvad der skal være den gjældende Regel i det nordtyske Forbund, saa veed jeg med fuld Bestemthed, at de Ordinerede i alt Fald indlættes af Reserven og Forstærkningen. Jeg kjender ikke saa nøie til Forholdene, at jeg med Bestemthed tør sige, at en lignende fritagelse er givet med Hensyn til Linien, men hvis Loven ikke hjemler de Ordinerede en saadan Frihed, saa føler jeg mig overbevist om, at dette staaer i Forbindelse med, at i det nordtyske Forbund begynde de Værnepligtige at afstjenes deres Værnepligt i en tidligere Alder. Tjenestetiden i Linien er derhos, om jeg ikke feiler, kortere end hos os, og dette vil altsaa have tilfølgende, at der i intet Tilfælde vil kunne komme Collision imellem den Ordineredes geistlige Virksomhed som Sjælesørger og hans Pligt som Soldat i Linien. Jeg troer derfor, at selv om det nordtyske Forbunds Værnepligtslovgivning ikke skulde hjemle de Ordinerede en saadan Frihed, saa har dette ganske vist sin Grund deri, at Sagen der ikke har nogen praktisk Betydning. Der er heller Ingen hos os, der vil falde paa, at theologiske Studenter eller Candidater ikke skulde opfylde deres Værnepligt ligesaa fuldt som enhver Anden. Den ærede første Lands-tingsmand for 9de Kreds (N. Rasmussen) gjorde opmærksom paa, at der ikke var mere Grund til at fritage Præsterne end til at fritage andre Statsembeds mænd for at opfylde deres Værnepligt. Dertil skal jeg bemærke, at det ikke er som Statsembeds mænd, at jeg ønsker Præsterne fritagne, men at det netop er som Sjælesørgere. — Jeg skal med denne Udtalelse paa det Indstændigste og Varmeste anbefale det høie Thing at støtte mig ved at vedtage det Vædringsforslag, som jeg har stillet til § 2. — Med Hensyn til det andet Vædringsforslag har min ærede Collega, Marineministeren, haft Velighed til at udtale, hvormegen Vægt han lægger paa, at den Bestemmelse i det sidste Stykke af Lovforslagets § 4, som indskrænker Krigsbestyrrelsens Ret til at antage Frivillige, igjen udstemmes. Det er mig be-

kjendt, at ligeledes Krigsministeren lægger stor Vægt paa at have frie Hænder i saa Henseende. Jeg skal derfor tillade mig at anbefale ogsaa dette Vædringsforslag til det ærede Thing.

N. Rasmussen: Det glædede mig meget at høre den høitagtede Minister i sit Foredrag udtale, at han i og for sig ikke fandt det anstødeligt, at en ordineret Mand tog Deel i Krigen. Det giver mig virkelig Haab om, at vi vilde komme tilrette med den høitagtede Minister om Bestemmelsen. Jeg frøgte egentlig for, at han overhovedet i Et og Alt var imod, at en ordineret Mand kom til at vise sig paa Krigsskuepladsen, men det er altsaa langt fra at være Tilfældet. Den høitagtede Minister kom selv til i sit Foredrag at sige: Hvad er det egentligt, der tales om, er det de Saa, der skulle med i Krigen? Nei, aldeles ikke, det er et Principspørgsmaal. — Ja, meget vel, jeg optager det som et Principspørgsmaal, jeg holder netop paa, at Præsterne skulle være som andre Mennesker, og ingen Undtagelser danne. Det maatte da først kunne bevises, at Præsteembedet ikke kunde varetages, naar Præsten blev kaldet bort, men det trøster den høitagtede Minister sig vist ikke til at paastaae; thi der er vist Mange, der kunne træde i Præsters Sted, dersom han skulde blive kaldt bort. Krigen er et Ondt, et Udelæggelsesmiddel for alle Stater, det maa enhver indrømme; men lige saa ødelæggende, som den er for den Ene, lige saa ødelæggende er den for den Anden, saa at der ikke derfra kan hentes nogen Grund til at fritage Nogetsomhelst. Vi maa heller ikke glemme, hvor haarde vi have været ved de nyere Lovbestemmelser; thi det paastaar jeg, at vi have været haarde ved os selv. Det Tilfælde kan nemlig indtræffe, at man i sit 32te Aar kan staa med sit Frihedspas i sin Haand og vil bytte Vilkaar med en Mand, som er ældre og staaer i Forstærkningen, men det tillader Staten ikke, og dette er strengt. Naar vi da saaledes kunne være strenge imod alle Andre, saa ligger ogsaa deri en Grund for mig til at sige, at man heller ikke længere bør lade Præstestanden være fri for Værnepligt. Ingen skal